

Vedlegg 2: Intervjuguide med spørsmålsstilling:

I prosjektbeskrivelsen tas det utgangspunkt i at det kan synes å mangle noe når det gjelder en helhetlig tilnærming til arbeidet med menneskerettslige spørsmål i departementsfellesskapet, både ved ulike departementers arbeid med lovgivning mv. på sine områder, og ved arbeid under ulike internasjonale organer. Til det siste nevnes bl.a. at det ikke ser ut til å være noen faste systemer for koordinering og klarering av synspunkter og posisjoner, som kan gi en risiko for at saker løftes til regjeringen for sent i prosessen. Videre heter det at mangler i kunnskap, ressurser og/eller strategi kan gi en risiko for at myndighetene feilvurderer hvilke krav de internasjonale menneskerettighetene stiller til politikk- og regelutvikling og til beslutninger i enkeltsaker. Det sies også:

«Dels er det fare for at regjeringen og sentralforvaltningen overser aspekter av menneskerettslige forpliktelser på en måte som kan skape folkerettsstrid. Dels er det fare for overoppfyllelse av menneskerettighetskrav, i den tro at menneskerettighetene setter snevrere rammer for myndighetene enn det normene gir rom for. (...)

Dette er spørsmål som er politisk viktige og som det har vært stort fokus på det siste, bl.a. i departementsrådskollegiet og på SMK. Det er en rekke ulike faktorer som har medført at disse spørsmålene både er vanskeligere og viktigere enn de har vært til nå.

Det foreligger imidlertid lite eller ingen ekstern forskning om disse utfordringene. Det er heller ikke foretatt noen samlet analyse av praksis og erfaringer. Det mangler dermed egnet kunnskap om hvorvidt utviklingen håndteres på en hensiktsmessig måte, dvs. både slik at staten opptrer i samsvar med sine folkerettslige forpliktelser til enhver tid og slik at statens suverenitetsinteresser legitimt blir ivarettatt innenfor de menneskerettslige rammene. LOV mener kunnskapsgrunnlaget bør styrkes, slik at regjeringen kan respondere bedre og mer samlet på utfordringene og utviklingen på en informert måte.

(...)

Arbeidet skal identifisere hovedtrekkene i utviklingen beskrevet over, både når det gjelder arbeid med menneskerettigheter i nasjonale prosesser (lovgivning, vedtak mv.) og i internasjonale prosesser (utarbeidelse av rekommandasjoner, traktater mv.). Dette bør gjelde både arbeid i Justis- og beredskapsdepartementer og i andre utvalgte departementer. Utredningen skal kartlegge hvordan arbeidet i regjeringen og sentralforvaltningen foregår i dag i forhold til de internasjonale menneskerettighetssystemene som har berøringspunkter med norske samfunnsspørsmål. Utredningen skal også identifisere de viktigste rettslige markørene i grensedragningen mellom det som er rettslig påkrevd som følge av internasjonale menneskerettigheter og der menneskerettighetene i stedet gir handlingsrom for myndighetene. Utredningen skal innhente informasjon og nyttiggjøre seg av erfaringer med hvordan andre sammenlignbare staters myndigheter håndterer tilsvarende utfordringer. Endelig skal utredningen foreslå tiltak som kan styrke regjeringens og sentralforvaltningens samlede håndtering av den økte eksponeringen for internasjonale menneskerettigheter.»

Jeg limer også inn spørsmål som gir en viss veiledning for hva prosjektet er ute etter. Spørsmålene danner et utgangspunkt, og er ikke ment som en tvangstrøye i noen retning. Tanken er at årene 2021-2022 danner utgangspunkt for å høste erfaringer. Jeg legger til at samtalen forblir konfidensiell. Selv om jeg tar sikte på å ta noen notater, er det for å samle informasjon som kan formidles i nøytral,

aggregert og ikke-identifiserende form i den endelige rapporten. Ikke noe i samtalene vil bli formidlet til verken mine oppdragsgivere eller andre departementer.

Spørsmål:

1. På hvilke måter er du/din avdeling eksponert for problemstillinger som gjelder internasjonale menneskerettigheter med mulig betydning for norsk politikkutforming og norsk rett?
 - I form av traktatarbeid?
 - I form av arbeid med resolusjoner, rekommandasjoner eller lignende?
 - I form av lovarbeid?
 - I form av stortingsmeldinger?
 - I form av arbeid med enkeltvedtak og forskrifter?
 - I form av oppfølging av fellende avgjørelser og arbeid med løpende tvisteløsningsprosesser nasjonalt og internasjonalt?
 - I form av andre henvendelser fra internasjonale overvåkinsorganer, mv
 - På annen måte?
2. Nærmere (overordnet) beskrivelse av ditt/din avdelings arbeid i perioden 2021-2022
 - Arbeidet internt i avdelingen
 - Arbeid i form av kontakt med andre avdelinger og andre departementer
3. Hva er dine refleksjoner omkring både eget/egen avdelings arbeid og andres arbeid?
 - Hvordan er bevisstheten omkring mulig eller reell betydning for intern norsk politikkutforming og norsk rett?
 - Hvordan oppleves prosessene, i form av samarbeid med andre departementer, ressursituasjonen, frister, mv.?
4. Forslag til forbedringspunkter og synspunkter på hva som fungerer?
5. Annet?